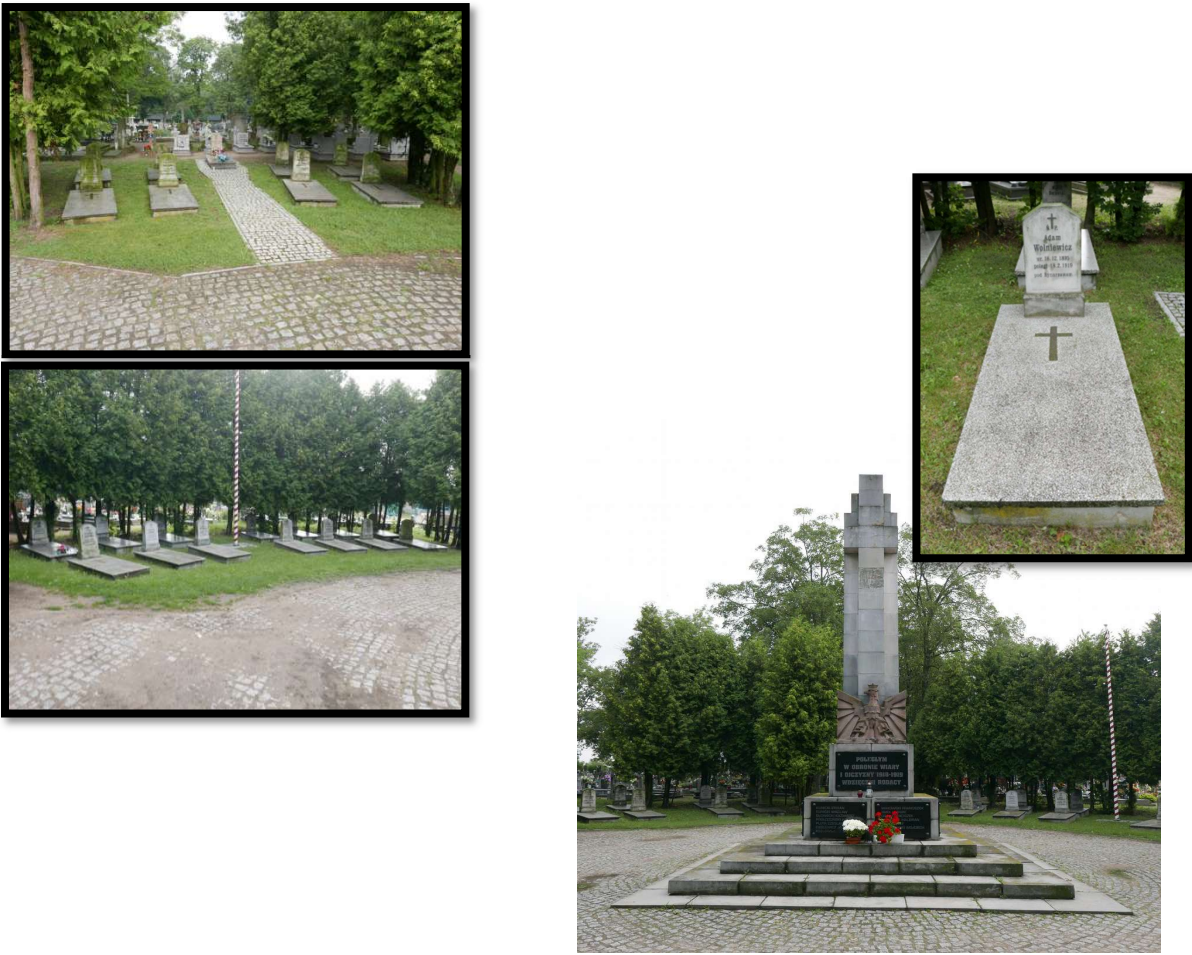
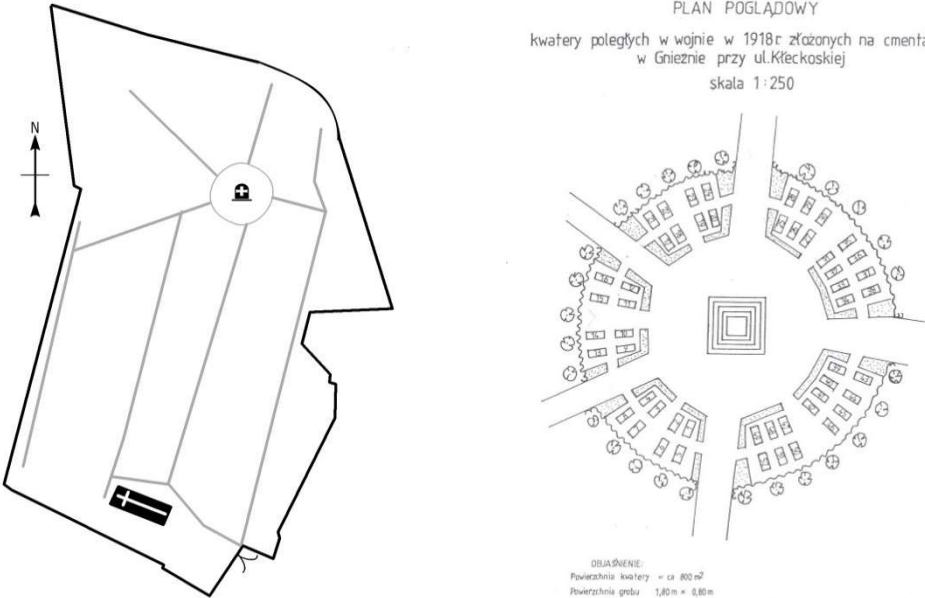

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: **GNIEZNO**

Nr ewidencyjny: **3003011_01**

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
KWATERA	KWATERA POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH	GNIEZNO
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	powstanie wielkopolskie 1918-1919
		
Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / GNIEŹNIEŃSKI / GNIEZNO	
ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ PARAFIALNY ŚW. PIOTRA, ul. Kłeckoska	
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia przy Bazylice Prymasowskiej pw. Wniebowzięcia NMP w Gnieźnie / 300301_1.0001.AR_17.2	
Kwata, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	W północnej części cmentarza, w głównej alei / 52°32'26.0"N 17°35'13.7"E / 52.540564, 17.587145	
Podstawowa informacja o pochowanych	POWSTAŃCY WIELKOPOLSCY (52 osoby) + weteran powstania wielkopolskiego	
Datowanie	1919 r.	
Forma ochrony	GROBY WOJENNE Cmentarz wpisany do rejestru zabytków pod nr. 2119/A z 30.03.1987	
Wymiary (szer., głęb., wys.)	pojedynczy grób: 80 cm x 180 cm x 104 cm pole kwatery – ok. 800 m ²	
Material	piaskowiec, lastriko	

Szkic sytuacyjny	Opis obiektu i inskrypcje	
	Kwaterna składająca się z 52 indywidualnych nagrobków o identycznym kształcie; w centrum pomnik murowany z płytami inskrypcyjnymi. Mogiła o wymiarach (szer. x dł. x wys., w cm) – fundament: 80 x 180 x ok. 12 (od frontu) i 24 (z tyłu), płyta wierzchnia lastrykowa: 86,5 x 184,5 x 4; stela – podstawa: 44 x 21,5 x 18, trzon w formie trapezoidalnego prostopadłościanu: 39,5 x 16 (u dołu) i 11 (o góry) x 58 (w centrum) i 50,5 (po bokach). Pomnik – u podstawy 4 stopnie: 549,5 x 551 x 3,5, 460,5 x 460,5 x 16, 368 x 368,5 x 16, 269 x 276 x 17; podstawa 4-poziomowa: 186,5 x 186 x 61, 124 (z tym 14 cm wcięcia boczne) x 124,5 (w tym 13,5 j/w) x 81,5, 96 x 97 x 7, dodatkowo od frontu rzeźba orła, 86 x 87,5 x 71; trzon w formie krzyża: 86,5 (w tym 46 wcięcia boczne) x 85,5 (w tym 45,5 j/w) x ok. 385. Od frontu tablice – w dolnym szeregu: 77 x 3 x 52, górna tablica od frontu: 105 x 3 x 58,5, mała tabliczka na stopniu z lewej strony: 20 x 2 x 12,5. Kwaterna o obwodzie 81 m; na obwodzie szpaler iglaków. Groby w dwóch rzędach, ułożonych dookoła centralnie umiejscowionego pomnika; z lewej strony poza szeregiem grób weterana powstania.	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
Stan mogił zadowalający – w niektórych częściach obiekty wymagające czyszczenia i konserwacji. Remonty obiektu w latach 1985 i 2007. W 2018 r. dokonano gruntownego czyszczenia nagrobków.	Olszewski W., Jastrzab Ł., <i>Lista strat Powstania Wielkopolskiego</i>, Koszalin 2009 R. Gawel, <i>Akropol naszych czasów</i> [w:] http://www.piastrowskiakorona.pl/news.php?readmore=177 [dostęp: 23.07.2018 r.] <i>Wojskowy pogrzeb kpt. Cymsa</i> [w:] http://polskazbrojna.pl/home/articleshow/10941?t=Wojkowy-pogrzeb-kpt-Cymsa-w-Gnieznie [dostęp: 23.07.2018 r.]. <i>Tobie Polsko na śmierć i na życie! Mogiły powstańców wielkopolskich poległych i zmarłych w latach 1918 – 1920</i>. Poznań – Warszawa 2018. http://powstancywielkopolscy.pl/pl/ Załączniki Dokumentacja fotograficzna – stan na 21.07.2017 r. – w wersji elektronicznej. Zdjęcia archiwalne – w wersji elektronicznej. Załącznik nr 1 wykaz pochowanych.	W załączniku nr 1 znajduje się wykaz pochowanych. Pierwsze pochówki na cmentarzu św. Piotra miały miejsce 8 stycznia 1919 r., kiedy to przywieziono pociągiem ciała dziewięciu Powstańców poległych pod Inowrocławiem. Pogrzebom towarzyszyły manifestacje patriotyczno-religijne. Kolejne pochówki miały miejsce w lutym 1919 r. – tym razem do mogił złożono poległych pod Szubinem, Potulicami i Rynarzewem. W ten sposób powstała kwaterna wojskowa, którą potocznie nazywa się Akropolem Naszych Bohaterów. 1 listopada 1933 r. odsłonięto uroczyste pomnik wystawiony staraniem Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Gnieźnie. Niemcy w 1940 r. zdemontowali pomnik, jednakże odbudowano go po wojnie dzięki zaangażowaniu weteranów. 27 grudnia 2013 r. na Akropolu Bohaterów spoczął ktp. Paweł Cymś; jego szczątki przeniesiono do kwatery Powstańców Wielkopolskich w Gnieźnie z Bystrej na Śląsku.
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):	Bartosz Biegała, Sławomir Józefiak, 23.07.2018 r. / aktualizacja 8.01.2026 r. BB /	